

Hjælp SKOVEN TILBAGE!

Der er heldigvis masser du
selv kan gøre for at hjælpe
skovnaturen tilbage!

Se her hvordan du kan gøre
en forskel for vores trængte
natur.

HVIS DU HAR EN HAVE, KAN DU:

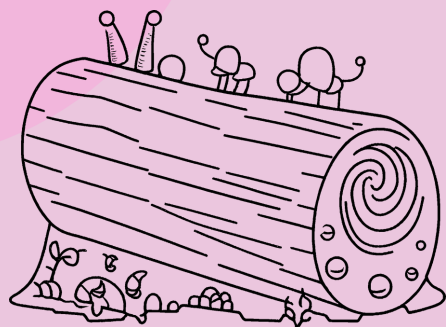
Udpege et lille stykke vildere
natur

Efterlade dødt træ og kvas

Efterligne planteædere

Udpege et evighedstræ

Lave et vådområde

HVIS DU BOR I LEJLIGHED, KAN DU:

Foreslå boligforeningen at hjælpe
skovnaturen

Hjælpe skovnaturen på balkonen
eller i altankassen

Etablere et insekthotel

Udpege evighedstræ i jeres
baggård, den lokale park eller skov

Bliv medlem og evt. frivillig i
Verdens Skove

VERDENS
SKOVE
ORG

HVIS DU HAR FLERE HEKTAR LAND, KAN DU:

Indstille al produktion og lade
træer og buske etablere sig selv

Anvende assisteret tilgroning

Lukke dræn og lade naturlige
vådområder genindfinde sig

Give plads til store planteædere

Skaffe dødt træ

HVIS DU HAR EN HAVE, KAN DU:

Udpege et lille stykke vildere natur

Det kan være hele eller dele af din have, hvor du kun har danske (hjemmehørende) arter, ikke gøder eller bruger gift, ikke luger ukrudt, ikke klipper græsset og i det hele taget lader området blive så vildt som muligt. Du kan samle frø fra planter og blomster i efteråret og så dem, når foråret kommer. Det kan også være en god idé at efterligne store planteædere – bare rolig, du skal ikke selv spise græsset, se nedenfor.

Efterlade dødt træ og kvas

Dødt træ (dødt ved) er vigtigt for en stribe insekter og svampe. Kvas kan give gemmesteder for mus, pindsvin, fugle og firben. Store stykker af dødt ved med bark er bedst, og imprægneret træ dur ikke, da det er giftigt for dyrene. Kvas kan være grenaffald fra egen have, som du så ikke behøver at køre væk. En tur sparet på genbrugsstationen og du har et fint dyrehotel.

Efterligne planteædere

Skovnaturen indeholder planteædere, der æder både af træer og græs, skraber i jord og bark og efterlader lort og ådsler. De sidste to elementer er ikke de bedste i villahaven, men de andre kan sagtens lade sig gøre. Det er en god idé at dykke ned i emnet i bøger eller på [internettet](#), inden du går igang.

Udpege et evighedstræ

“Intet varer evigt”, men træer kan leve længere end mennesker. Desværre får træer i produktionsskove og mange andre steder sjældent lov til at blive gamle. Det betyder, at de ikke udvikler furet bark, huller, barkskader, døde grene og til sidst bliver til dødt træ (dødt ved). Dermed bliver de aldrig levested for skovmår, fugle der ruger i huller, samt svampe og insekter, der alle er knyttet til gamle træer. Du kan udpege et træ i din have til at udleve hele sit liv til glæde for skovnatur på mindre skala. Det går hurtigst, hvis du i forvejen har et gammelt træ, men du kan også plante et nyt. Det er bedst, hvis det står, hvor det ikke vil genere, selv når det bliver rigtigt stort. Når grene eller selve stammen engang begynder at dø, kan det af sikkerhedshensyn være nødvendigt at trimme træet, men biodiversiteten vil elske dig for at lade så meget som muligt blive stående. Lad døde grene og stammer ligge, da de stadig giver liv. [Danmarks Naturfredningsforening](#) kan give dig et skilt til træet, eller du kan lave dit eget.

Lave et vådområde

Selv et mindre vandhul i din have kan hjælpe dyr og planter til at sprede sig og er altid et spændende sted at kigge efter små dyr og fugle. Det behøver ikke at blive dyrt, hvis du kan gøre det selv – find inspiration i bøger eller online. Planter og mindre dyr kan du hente fra lokale vandhuller med tilladelse fra ejeren, men padder må ikke indsamles. Er du heldig kommer istedet af sig selv.

HVIS DU BOR I LEJLIGHED, KAN DU:

Foreslå boligforeningen at hjælpe skovnaturen

Har I allerede bede, pletter eller træer i din gård, så meld dig ind i gårdlauget eller foreslå, at I bruger danske hjemmehørende arter. Hvis I kun har græs, kan du starte med at prøve at ændre på det. I kan fx udpege et stykke af plænen, som får lov at forvilde, dvs. at I her ikke gøder eller bruger gift, ikke luger ukrudt og ikke klipper græsset helt kort. Hvis I har tålmodighed, så kan I så frø – evt. nogle I har samlet lokalt – i stedet for at købe blomster, da de kan være sprøjtet med insektgifte og derfor gøre mere skade end gavn. Det gælder desværre også, selvom de sælges med et lille bi-mærke, som viser, at de skulle være gode for netop insekterne. Undgå for alt i verden spaghnum, da det både er meget skadeligt for klimaet og den vilde natur. Se nogle af forslagene ovenfor, eller søg efter mere specifikke tiltag, der passer i omgivelserne omkring din lejlighed.

Hjælpe skovnaturen på balkonen eller i altankassen

Du redder ikke verden, men blot en hjemmehørende blomst eller et lille træ kan give nektar til passerende insekter eller give blade til sommerfuglelarver, som kan forpuppe sig og klækkes for øjnene af dig.

Etablere et insekthotel

Du giver gratis husly til insekter, der bor i strå eller huller i træ. Du kan købe dit insekthotel færdigt, lave det af bambus, kogler, visne blade og strå, eller finde et gammelt stykke træ og evt hjælpe det på vej med borede huller i forskellige diametre.

Udpege et evighedstræ

Du kan udpege et træ i jeres baggård eller i lokalområdet sammen med dem, der forvalter arealet. Se mere på siden om, hvad du kan gøre for skovnaturen i din villahave.

Bliv medlem og evt frivillig i Verdens Skove

Bliver du medlem i Verdens Skove, hjælper dit bidrag med at beskytte skove i Danmark og resten af verden, og vi sender et medlemsblad, der holder dig informeret om skovnatur. Vi inviterer dig også til skovture i Danmarks vilde skove. Bliver du aktivt medlem, kan du som frivillig selv være med til at gøre en forskel.

HVIS DU HAR FLERE HEKTAR LAND, KAN DU:

Indstille produktion og lade skovnaturen etablere sig

Naturlig tilgroning er en langsom, men gratis og berigende proces at iagttage. Hvert trin i den naturlige genindvandring af skov byder på forskellige typer af natur og sammensætninger af arter, og denne mangfoldighed i tid og rum giver levesteder til mest muligt biodiversitet.

Anvende assisteret tilgroning

Vil du gerne se hurtigere fremskridt mod skovnatur? Det kan være for at se den endelige skov i din livstid, for at fremskynde skovens biodiversitet og klimabidrag, eller fordi der er meget langt til frøkilder. I så fald kan du plante en artsrig blanding af spredte træer med lokal tilpasning til din jord og ved assisteret tilgroning få stort set lige så god skovnatur på meget kortere tid. Husk også plads til lysninger med buske og urter.

Lukke dræn og lade naturlige vådområder genopstå

Mere vand er en af de billigste og mest effektive måder at få en mere mangfoldig natur på din jord. Gror vådområderne til med træer, kan du få sumpskov – et nærmest eventyrligt vildnis fyldt med liv og oplevelser. Har du tilmed store planteædere kan du få fugtige enge med smukke og evt. sjældne blomster og lysåbne, varme vandhuller ideelle for padder og guldsmede. Husk først at tale med dine naboer, inden du lukker dræn.

Give plads til store planteædere

De er nemlig vigtige for at fremme en varieret urtevækst, holde lysninger åbne, beskadige træer, frilægge mineraljord til spiring og insekter og efterlade lort og ådsler til dyr og svampe, der lever af det. Du kan give jagtfred til eksisterende planteædere, som rådyr, dådyr og krondyr (m.a.o. lad være med at skyde dem). Du kan også genudsætte store planteædere, f.eks. heste og køer. Vil du gavne naturen mest muligt, kan du bruge robuste racer, der kan gå ude hele året og påvirke naturen positivt uden at behøve foder. Flere arter af planteædere giver de bedste resultater. Du er nødt at have hegn, hvis du indfører store planteædere, da de ellers kan være til fare for trafikken. Har du god plads kan du også udsætte f.eks. vildsvin, men det et særligt hegn.

Skaffe dødt træ (dødt ved)

Både liggende og stående dødt ved er livsnødvendige levesteder for specialiserede insekter og svampe. Større stykker eller stammer giver de bedste resultater. Har du allerede nogle større træer, kan du ringbarke dem (snit en dyb ring i træets bark hele vejen rundt) eller lave huller i dem og lade dem stå. Du kan også fælde træer og lade hele træet ligge. Starter du fra bar mark må du vente til træerne bliver store, men arter som birk og ahorn kan hurtigt nå en størrelse, hvor de kan levere stort, dødt ved.